Kabinet wil investeren in scholen, maar vergeet de kinderopvang

De overheid wil kansengelijkheid vergroten en werkt daarom aan een nieuw wetsvoorstel, waarin meer geld naar scholen gaat. Waarom? Zodat er onder andere extra activiteiten naast de normale schooldag aangeboden kunnen worden. Denk aan sport, cultuur en huiswerkbegeleiding. Een opvallende keuze. Want waarom krijgt de kinderopvang, die al jaren een vergelijkbaar aanbod verzorgt, hierin geen prominente rol?

We spraken hierover met Karen Strengers, voorzitter van de Branchevereniging Maatschappelijke Kinderopvang (BMK). Volgens haar laat het kabinet een belangrijke kans liggen door geen gebruik te maken van de kinderopvang, met het voorstel Gelijke Leer- en Ontwikkelvoorwaarden (GLO) en het verduidelijken van het onderwijsachterstandenbeleid. ‘Begrijp me niet verkeerd. We zijn juist blij dat er aandacht is voor kinderen die extra ondersteuning nodig hebben,’ geeft Karen aan. Maar waarom opnieuw investeren in een apart systeem, terwijl er een infrastructuur bestaat die precies dit werk al doet? We missen de verbinding met de kinderopvang.’

Geen plaats voor de kinderopvang

Ontwikkeling gaat volgens Karen over veel meer dan taal en rekenen alleen. ‘Sociale vaardigheden, emotionele ontwikkeling, sport, spel, cultuur en burgerschap zijn minstens zo belangrijk. Goed dat de overheid hier oog voor heeft. Maar wel opvallend dat de kinderopvang in het wetsvoorstel nauwelijks wordt genoemd. Er wordt gesproken over een sterke pedagogische basis, maar de kinderopvang wordt niet gezien als onderdeel daarvan. En dat terwijl wij juist kinderen al vanaf heel jonge leeftijd zien, hun ontwikkeling volgen en signaleren wanneer extra ondersteuning nodig is.’

Op de bso wordt dit al gedaan

Waar het kabinet inzet op een verrijkte schooldag, ziet Karen vooral veel overlap met wat de buitenschoolse opvang al doet. ‘Iedereen heeft het nu over brede ontwikkeling. Maar dat is waar de bso dagelijks mee bezig is. Sport, bewegen, creativiteit, sociale vaardigheden, samenwerken, omgaan met emoties. Het gebeurt allemaal al.’ Volgens haar is het daarom lastig uit te leggen waarom de overheid honderden miljoenen wil investeren in een nieuw aanbod naast de bestaande voorzieningen.

‘De overheid stelt terecht hoge kwaliteitseisen aan de kinderopvang. Dan is het logisch om bestaande voorzieningen – als de bso – die aan die kwaliteitseisen voldoen, een centrale rol te geven bij de verrijkte schooldag. Want straks gaat er structureel geld naar activiteiten buiten de kinderopvang waar geen hoge kwaliteitseisen gelden. Op school kan één leraar met veertig kinderen buiten gaan voetballen, terwijl er op de bso voor hetzelfde aantal kinderen vier medewerkers ingezet moeten worden. Alle kinderen hebben recht op een kwalitatief goed aanbod; niet alleen de kinderen van werkende ouders.’

Parallelle werelden

Volgens haar creëert het wetsvoorstel hiermee twee systemen naast elkaar. ‘Kinderen van werkende ouders gaan naar de bso. Kinderen in een kwetsbare situatie krijgen activiteiten via de verrijkte schooldag. Maar waarom zouden we dat willen scheiden? Als je echt gelijke kansen wilt creëren,

moet je juist zorgen dat kinderen elkaar ontmoeten en gebruikmaken van dezelfde voorzieningen. Zo leren zij van jongs af aan omgaan met verschillen, rekening houden met elkaar en samenleven. De kinderopvang biedt daarvoor bij uitstel een omgeving. Laten we daarom niet investeren in gescheiden voorzieningen. Maar de bestaande infrastructuur van kinderopvang en onderwijs benutten en versterken.'

De BMK noemt het niet logisch om aparte voorzieningen voor kinderen in kwetsbare situaties te creëren, los van de bestaande infrastructuur van de buitenschoolse opvang. De branchevereniging pleit er daarom voor om veel nadrukkelijker uit te gaan van samenwerking tussen onderwijs en kinderopvang.

Samenwerking heeft een positief effect

Karen wijst hiermee op onderzoek waaruit blijkt dat samenwerking tussen school en kinderopvang juist positieve effecten heeft op de ontwikkeling en het welzijn van kinderen. 'In de praktijk gebeurt die samenwerking al. Professionals vinden elkaar al lang. Schoolleiders, pedagogisch professionals en brugfunctionarissen werken samen omdat ze zien dat het werkt. Het is vooral de wet- en regelgeving die achterloopt.'

Daarom roept de BMK het kabinet op om meer uit te gaan van die samenwerking tussen onderwijs en kinderopvang. 'Het is belangrijk om kinderopvang expliciet te benoemen als onderdeel van de pedagogische basis rondom kinderen.'

Ook kritiek op de voorschoolse educatie

De zorgen van de BMK beperken zich niet alleen tot de verrijkte schooldag. Ook de wijzigingen rond voorschoolse educatie roepen volgens hen vragen op. Het wetsvoorstel verplicht gemeenten nu om criteria vast te stellen die bepalen welke kinderen recht hebben op voorschoolse educatie. Volgens Karen zal dat in de praktijk helaas niet veel veranderen.

'Gemeenten hebben die criteria nu ook al. Ik denk dat er hierdoor alleen maar meer administratief werk ontstaat, zonder dat kinderen daar iets van merken. En dat is jammer.' De BMK stelt in haar reactie naar de Kamer dat het wetsvoorstel vooral een administratieve wijziging lijkt en vraagt zich af wat de concrete meerwaarde voor kinderen precies is.

Daarnaast ontbreekt volgens haar cruciale informatie. 'We weten onvoldoende welke doelgroepkinderen nu buiten beeld blijven. Zitten die kinderen thuis? Of zitten ze al in de reguliere opvang? Als je dat niet weet, is het moeilijk om effectief beleid te maken.'

Stimuleer die samenwerking tussen kinderopvang en onderwijs

Volgens Karen is de oplossing simpel: 'Leg de verantwoordelijkheid gezamenlijk neer bij onderwijs en kinderopvang. Investeer niet in losse regelingen en aparte potjes, maar in één samenhangende voorziening voor kinderen. Benut bestaande voorzieningen en organiseer de verrijkte schooldag samen met kinderopvang en onderwijs. Investeer niet in parallelle systemen, maar versterk de samenwerking tussen onderwijs en kinderopvang rond het kind en bouw voort op de infrastructuur die er al is.'

Hierin blijft Karen wel realistisch. ‘We begrijpen dat onderwijs en kinderopvang verschillende wetten, budgetten en ministeries hebben. Geef scholen in elk geval de opdracht om deze voorzieningen samen met kinderopvangorganisaties vorm te geven. Dan benut je de kennis die er al is.’

Toewerken naar een ander systeem

Ondanks haar kritiek blijft ze optimistisch. ‘Ik zie juist ook al veel beweging. Op bestuurlijk niveau groeit het besef dat onderwijs, kinderopvang, gemeenten en zorg elkaar nodig hebben. En op de werkvloer gebeurt die samenwerking al lang. Daarom heb ik er vertrouwen in dat we uiteindelijk toegaan naar een systeem waarin we niet meer denken vanuit losse voorzieningen, maar vanuit wat kinderen nodig hebben’